

Landbruget er pålagt byrder over 20 år uden lovhjemmel

Baggrund for NPO-redegørelsen

- Fra 1960-1980 blev kloaknettet kraftigt udvidet og åbne grøfter rørlagt. Samtidigt blev vaske- og opvaskemaskiner udbredt
- En decentral **naturlig** rensning blev erstattet med central **teknisk** ”rensning”
- Efter rensningen blev spildevandet udledt til strømfyldt farvand, da fortyndingsteorien (discountløsningen) blev foretrukket
- En række amtskommuner begynder at indberette om iltsvind og fiskedød i 1981

NPO's totalbalance-fadæse

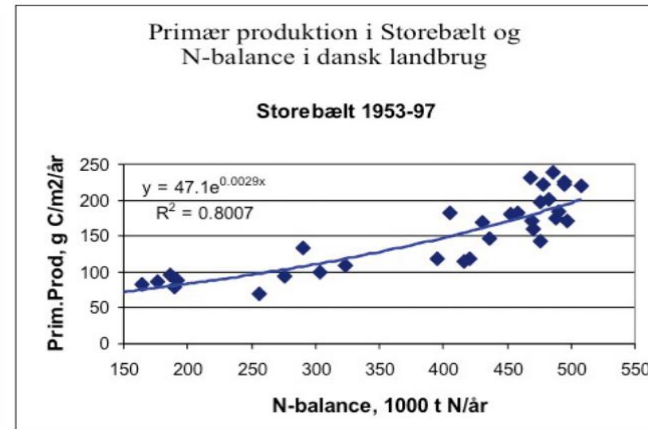
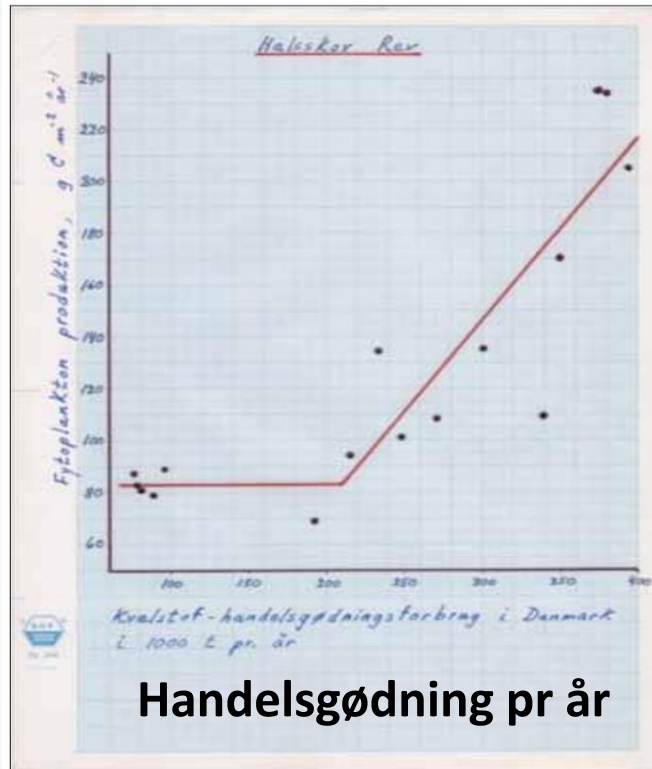
Tabel 4. 1. 8. Totalbalance for kvælstof i dansk landbrug 1981-82

Tilførsel		Bortførsel			
	1000 kg/ha			1000 kg/ha	
	tons			tons	
Handelsgødning	376	130	Nettosalg af planteprodukter	30	10
Importeret foder + fiskeprodukter	180	60	Nettosalg af animalske produkter	70	25
Regnvand + tørdeposition	60	20	Halmafabrænding	6	2
Biologisk N-binding	30	10	Denitrifikation i rodzonen	90	30
			Ammoniakfordampningen	130	45
			Afløb fra staldgødning og ensilag	60	20
			Udvaskning (model)	160	53
			»Rest«	100	35
Balance	646	220		646	220

Landbrugsministeriets repræsentanter afviste at lægge navn til opgørelsen
 Centeret for Jordøkologi fik en hård medfart af det udenlandske ekspertpanel i 1989
 Centerets arbejde var ikke god nok til, at det kunne bidrage til anvendt forskning

Frøene til udskamning af kvælstof

Ved miljøkonferencen i Stockholm i 1971 -> kvælstof fremfor fosfor var skadelig

Figur 4 Primærproduktionen i Storebælt som funktion af overskuddet af kvælstof i dansk landbrug.

cf. Biologist Gunni Ærtebjerg 1982

Figur 3. Primærproduktionen i Storebælt som funktion af landbrugets brug af kvælstofhandelsgødning 1953-1981. Starten på diskussionen om landbrugets påvirkning af kystvandene.

Ved gødningsforbrug over 200.000 t/år var der en signifikant retlinjet sammenhæng med planktonalgeproduktionen - Gunni Ærtebjerg 1982 citeret fra "Vand & Jord" 2. maj 2018.

En dødsynd: **En hypotese der aldrig er blevet videnskabeligt verificeret.**

Lynetten udledte 3.000 ton delvis rensede spildevand hvert eneste døgn før 1982.

Kvælstof (N) konflikt

B
a
k
t
e
r
i
e

Kvælstof
i organisk
materiale
($C_6H_{12}O_6$)

Kvælstof
som
Nitrat
 NO_3

Karikaturtegning fra
et samrådsmøde i
Folketinget

Copyright © Ron Leishman * <http://ToonClips.com/6235>

Copyright © Ron Leishman * <http://ToonClips.com/4902>

1 milliliter havvand = 1 mio. bakterier; 1g havbund/jord 100-1000 x flere (Fenchel)

Det glade budskab om nitrat-N

- For hver ton udledning af nitrat-N udledes 3,5 tons ilt
- Alger snupper kvælstof via fotosyntesen og er ligeglad med ilt
- I iltfattige områder snupper mikroorganismer ilt og er ligeglad med kvælstof, der fordamper op i atmosfæren (denitrifikation)

Fuldskalaforsøg i Canada siden 1969

Professor David Schindler Edmonton, Canada. [Forsøg siden 1969](#)
[Adenosintrifosfat \(ATP\)](#) er energileverandør til mikrobielle processer (Tom Fenchel)

Basnæs gadekær før 50 kg nitrat

- Vkst 28. januar 2025. Vandplaner uden lovhjemmel i over 20 år v/Jørn Rasmussen

Basnæs gadekær 1 måned efter

Vandrammedirektivets krav

Direktivet har intet at udsætte omkring kvælstof

Fem fysisk-kemiske kvalitetselementer til klassifikation af økologisk tilstand (bilag V)

1. Termiske forhold .....(primært temperatur)
2. Iltforhold .....(BI₅, COD, BOD)
3. Saltholdighed
4. Forsuringstilstand ...(pH-værdi)
5. **Næringsstofforhold**

Krav til definition af økologisk tilstand i overfladevand, side 41 Bilag V:
At næringsstoff**koncentrationerne** ligger inden for de niveauer, der normalt findes ved uberørte forhold.

- 6) Nitratdirektivet omtaler nitrat som nitrat**koncentration** 5 gange

Seneste Novanarapport 2023

- Den vandføringsvægtede nitrat-N koncentration varierede i perioden 2010 til 2019 mellem 2,6 og 3,1 mg nitrat-N pr. liter
- Både i 2020, 2021, 2022 og 2023 var den 2,6 mg nitrat-N pr. liter.
- Vandrammedirektivet (2000) har 11,3 mg nitrat-N pr. liter som grænse
- Nitratdirektivet (1991) har 11,3 mg nitrat-N pr. liter som grænse i fersk overfladevand.
- Drikkevandsdirektivet (1980) har 50 mg nitrat pr. liter som grænse i vand udpumpet til forbrugerne.

Nb: 50 mg. nitrat er lig med 11,3 mg nitrat-N.

Hvad siger juraen

- Et direktiv gælder ikke direkte. Folketinget skal først vedtage en lov, eller ministeren skal udstede en bekendtgørelse
- Directives contain a deadline by which EU member states must implement it into national law (usually two years)
- Medlemsstaterne skal tilpasse VRD senest den 22/12-2003
- Der kan altid klages til EU-kommissionen
- Bekendtgørelse om overvågning af overfladevand.....
BEK nr. 1434 af 06/12/2009
- Dommerne har i deres kald alene at rette sig efter loven Grundlovens § 64 (ingen skjult dagsorden)

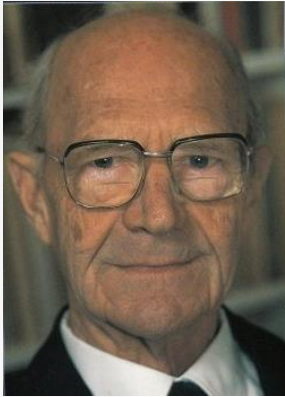

Det glade budskab - En mængde fordele

- ✓ Et fantastisk løft til landdistrikterne over det ganske land
- ✓ "Forurener betaler princippet" kan håndhæves
- ✓ Konflikten mellem grønne organisationer og landbruget mindskes betydeligt, da man nu har noget konkret at forholde sig til
- ✓ **Gødningsloven, krav til efterafgrøder og minivådområder der begrundes med kvælstofreduktion kan udfases**
- ✓ Landmanden skal ikke længere reguleres efter, hvad der tilføres bedriften, men hvad der udledes.
En dispositionsret, som han nu engang er bedre til selv at administrere end både politikerne, embedsmænd og tænketanke
- ✓ Det reelle problem for dårlig økologisk tilstand i vores overfladevand – spildevandshåndtering – kan få den fulde opmærksomhed.

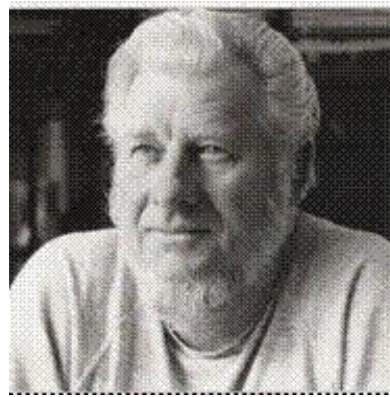
Referencer

Jørgen Røjel
Overlæge og
Frihedskæmper

Poul Vejby-Sørensen
Cand. agro.
www.detstorebedrag.dk/

John Schmidt
Civilingeniør
[25 år med Dybsø fjord](#)

Bjarne Brønserud
Cand. oecon.
[30 års miljøpolitik
- en katastrofe](#)

Tom Fenchel, "Naturens globale råddenskab" DR1 Natursyn sept. 2014

Flemming Møhlenberg, Marinebiolog (DHI)

Jørgen Røjel, Overlæge - læs bogen "**Fra anarki til hysteri**" fra 1990

Flemming Juncker, "Vandmiljøplanen – en grov misforståelse af kvælstoffets rolle i verden"

Steen Steensen, "Den økologiske kriseførelse" 1986

Per A. Hansen, Agronom landbrug-ph.dk